

Ingesgatyás Ferke

Hallottátok-e már hírét Ingesgatyás Ferkének? Nem? Azt se tudjátok, ki volt, mi volt? Na, hát akkor elmondom, ne maradjatok már tovább is tudatlanságban. Mert szégyen a tudatlanság.

Hát, halljátok, Ingesgatyás Ferke egyszerű bojtárgyerek volt, de azért nem olyan ám, amilyen minden bokorban terem, hanem amilyet keresvén kellene keresni, aki éppen olyat akarna. Olyan kis nyápic suttyó volt, akinek senki se indulna a keresésére. A számadója is mindig szidta magát, hogy miért is fogadta meg, abban reménykedve, hogy majd csak cseperedik. Esze azért volt, ezt el kell ismerni.

Erre szolgált, a Hortobágy mellett. Még suttyó legény koromban hallottam felőle, mikoriban első ízben jártam arra gyékényt vágni.

Egyszer, delelés idején, mikor a gulya elpihent, a kút körül tanyáztak a pásztorok. A káva tövén. Az árnyékos oldalon az öreg számadó, a napfékvésben meg a bojtárok: Ferke meg másik kettő. Amint ott diskurálnak, hát egyszer nagy hirtelenséggel a kútból előszalad egy kis kígyó. Nem volt nagy. Annyicska csak, mint a bakaraszom. A kútágas tövén volt egy kis lyuk, biztosan abba akart beszaladni. A két fattyú meg abban a pillanatban bot után kapott, agyon akarták ütni. De Ferke szilajabb volt, nosza, felmarkolta a kis kígyót.

– Mit akarsz vele? – kérdezte a másik két fattyú.

– Elviszem – mondja nekik – az érhez, belelököm a vízbe. Ha tetszik neki, benne marad, ha nem, akkor kiúszik a túlsó partra.

De ravasz fattyú volt ám azért ez a Ferke, nem mindig úgy beszélt, ahogy gondolta. Most is másképpen cselekedett. Elvitte a kígyót, az igaz, be is ment az érparti nádasba, de a vízbe nem hajította bele. Hanem volt amodább a nádas közt egy nagyon régi, elhagyott csárda. Réges-régóta nem volt lakott, nem járt abba már senki, fala rogyadozott, nádteteje besuvadt, kéménye lebukott, az útját megette a gyepp meg a nádas, ablakát, ajtaját beszötte a pók. Még azt is mondták felőle, hogy rontás alatt van. Nahát osztán Ferke ebbe a varjú rúgta romcsárdába tette be a kis kígyót. A fene se gondolta volna, hogy mi a szándéka vele. Hát ti, hogy is gondolnátok!

Na, hát én megmondom, mert hallottam utólagosan. Az volt a szándéka,

hogy ő ezt a kicsi, bakarasnyi kígyót felneveli, majd lesz vele valami! Így is cselekedett. Attól fogva minden gondja a kis kígyó volt! Éjszakának idején mindig ellopakodott a gulyaállásról. Egy rocška tejet vitt le az ócska csárdához, egy kicsit benyitotta az ajtót, osztán bedugta rajta a tejet. Hallotta, hogy a kígyó odacsúszik a rocskához, és már szürcsöli is befele a tejet. Mikor elcsendesedett, Ferke kivette a rocskát, a hóna alá kapta, avval usgyé, vissza az állásra. Így ment ez hét álló esztendeig. De olyan ügyesen csinálta, hogy sohasse vette észre senki. Még csak nem is sejtették, miben mesterkedik. Hogy ő kígyót nevel!

Hanem egyszer, úgy két esztendő múltán, azt mondja neki a számadó:
– Te, Ferke! Úgy nősz te, mintha húznának felfele.

Igaz is volt! A hosszára nézve! De szélességét tekintve inkább egy kócmadzaghoz hasonlított, mint húszesztendős legényhez.

– Te Ferke – azt mondja neki az öreg –, olyanformán növekedsz te, mint a kígyó, hosszúságra.

Nem bánta Ferke, akárki akármit mondott! Hanem mikor eltelt a hét esztendő, úgy gondolta magában, hogy megnézi már, vajon mennyit nőtt a kígyója. Éjszaka, mikor szokása szerint levitte a csárdához a tejet, nemcsak a rocskát tette be, hanem kijebb nyitotta az ajtót, és belépett maga is. Olyat látott, hogy ijedtében visszahőkölt! Ott ágaskodott előtte a kígyó. De már nem bakarasnyi volt, hanem olyan nagy, mint egy jól szoptatott bikaborjú. Vastag, összekunkorgatott farka alig fért már el a rossz csárdában, taraja a gerendát súrolta. Mikor meglátta, hogy Ferkének félelmében reszket az ina, így szólt hozzá:

– Egy cseppet se félj tőlem, te legény, mert én téged nemhogy nem bántalak, de nincs olyan teremtet lélek a földön, akitől meg nem védenélek! Te megmentetted az életemet, felneveltél. Ezért a jóságodért én néked hálával tartozom. De nem is maradok adósod.

Na, halljátok, még embernek is derék volna az, aki így beszélne! Meg is bátorodott Ferke a biztató szóra.

A kígyó meg folytatta a beszédet:

– Ne halogassuk a dolgot, itt van az ideje. Üljl a hátamra, jól kapaszkodj meg a tarajamba, elviszlek a kígyók országába. Ma éjszaka még vissza is hozlak. Mert tudd meg, hogy én vagyok a kígyókirály fia. Olyan gyorsan járunk, akár a gondolat. Te ne törődj semmivel, csak azt el ne felejtsd, hogy mikor a kígyókirály elé járulsz, egy zsíros inget meg egy gatyát kérj tőle jutalmul az én gondozásomért. Az az ing meg gatyá nagy erőt, szépséget, szerencsét jelent annak, aki viseli.

Ferke nem kéréte magát semeddig, hanem felkapaszkodott a kígyó hátára. Alig markolta meg a taraját, már útban is voltak. Csak úgy süvített a füle mellett a levegő, olyan sebességgel csapódtak előre fenn a magasban. De jóformán még el se helyezkedhetett kedvére a kígyó hátán, már le is ereszkedtek egy szigetre, amelyik egy beláthatatlan nagy tenger legközepén volt.

– Itthon vagyunk – mondja a kígyó. – Innen már a földön sétálva is begyalogolhatunk a városba.

Be is gyalogoltak, mert hiszen majd hogy a legszélén ereszkedtek le. Egyenesen a kígyókirály palotájába mentek. Nosza, lett borzasztó nagy örvendezés, mikor a kígyó megmondta, hogy ő kicsoda! Apja, anyja a nyakába borultak, úgy ríttak örömben. Mikor osztán egy kicsit józanodtak, így szólt a Ferke kígyója:

– Kedves apám, anyám, tudjátok-e, kinek köszönhetem az életben maradásomat, felnevelésemet? Ennek a derék legénynek ni, aki itt áll mellettem.

Nosza, egyéb se kellett! Azonnal elkezdtek a hálálkodást. A kígyókirály megveregette a Ferke vállát, és így szólt hozzá:

– Ritka a jószívű ember, kedves fiam. Tudom, ti is ezt mondjátok a kígyókra. Mi hát bánjunk jól egymással. Árudd el a kívánságod, hadd jutalmazalak meg.

– Felséges kígyókirály! Amit tettem, nem jutalomért cselekedtem. De ha mégis adni akarsz valamit, adjál egy zsíros inget, gatyát.

A kígyókirály lehajtotta a fejét, úgy gondolkozott magában. Egy idő múlva megszólalt:

– Kedves fiam, hiszen látom, van neked jó zsíros inged, gatyád. Kívánjál inkább aranyat, ezüstöt, drágakövet. Szívesen adok hordószámra is.

De hiába ajánlgatott fűt-fát a kígyókirály, Ferke nem engedett a negyvennyolcból. Ő csak a zsíros ingre, gatyára áhítozott.

– Na, jól van, nem bánom – mondja a kígyókirály, mikor már belátta, hogy Ferkét nem tántoríthatja el a kívánságától. – Legyen tiéd a zsíros ing meg gatyá.

Intett a raktárnoknak, az meg cipekedett, térült-fordult, osztán már hozta is, egyik karján a zsíros inget, másikon a zsíros gatyát.

Ferke nem is állhatta meg, hogy le ne rúgja a maga ingét, gatyáját, osztán ott azonnal abba ne öltözködjék fel. Hát, csodák csodája, mintha újjászületett volna! Úgy megszépült, olyan derék legény lett abban a szempillantásban, hogy a kígyóknak nyitva maradt a szájuk az ámulattól. A kígyókirály rimánkodott neki, hogy ne menjen haza, hanem maradjon ott az ő udvarában. Nem lesz semmi tennivalója, csupán annyi, hogy nagy vendégeskedések ide-

jén le-fel sétál a palotában, hadd gyönyörködjének benne a vendégek. Mi-lyen híre futamodna majd ennek!

De hiába marasztalták, Ferke nem maradt. Még abban a fordulóban visszavítette magát a kígyókirály fiával a hortobágyi gulyához. Ott észre se vet-ték, hogy ő ungot-berket bejárt az éjszaka. Csak éppen hogy nem akartak reggel ráismerni! Azt hitték, hogy valami idegen bojtár cselleng ott, aki rosszban töri a fejét. Hiába is mondta volna, hogy ő Ingesgatyás Ferke, senki se hitte volna el, ha szerencséjére két jó bizonyítéka nincsen. Az egyik bizo-nyíték az a fekete anyajegy volt, amit a melle közepén már annak előtte is-mertek a cimborái. A másik bizonyíték meg az volt, hogy a komondorok farkcsóválva fogadták. Azok megismerték a szagáról.

A társai is ráhagyták lassan, hogy biztosan azért változott így meg, amiért másik inget, gatyát vett magára.

– Na, te Ferke – azt mondja a számadó –, ha már neked új inged, gatyád van, te menj be a faluba a sorkosztért.

Be is ment. Nosza, erre meg a faluban is híre támadt, hogy micsoda derék, szép legény lett Ingesgatyás Ferkéből! A lányok majd összetörték magukat, úgy leselkedtek utána. Jólesett nekik, ha elmenőben a sarkát láthatták is a ka-pufélfánál. A nagygazda bíró lánya pedig ríva fakadt, hogy ha őt feleségül nem adják Ingesgatyás Ferkéhez, végez magával. Összefogtak ellene a legé-nyek, hogy agyonütik, amiért magához csábította a lányokat. De nem ért a fenekedés semmit, mert Ferke a nagy erejével egymás hegyére-hátára, rakás-ra hányma a fattyúkat.

A bíró kiadta a parancsot, hogy a pandúrok, zsandárok verjék vasra. Ferke hagyta, hogy rátegyék, de mikor rátették, egy rántással elszakította a láncot, osztán kiverte vele a szemüket a körülötte sürgölődő fogdmegeknek. Így a lá-nyok még jobban beleszerettek. Az lett a vége, hogy a bíró lányát hozzá adták feleségül.

Szép nagy udvart, házat, földet adott nekik a bíró, így osztán Ferke beköl-tözött a faluba, a piactérre. Igen ám, de volt a lánynak egy régi udvarlója, egy kevély gazdalegény, aki nem nyugodott bele, hogy elütötték a jó házasságtól. Titokban járogatni kezdett a házhoz, és kusztonyozni kezdte a menyecskét:

– Nincs rendjén ez a dolog – mondja. – Hiszen ez a szegény ördög Inges-gatyás Ferke nemrégiben még olyan nyápic fattyú volt, hogy kilógott az or-rából a harangozópénz! Meg kellene tudni, mitől van az ereje, szépsége.

Biztatta az asszonyt, hogy faggassa ki, osztán ha lehet, ebrudalják ki.

Addig, hogy a menyecske hajlott a szóra. Mert az igazat megvallva, világ-életében mindig legényes volt egy kicsit. Faggatta Ferkét esténként:

– Édes, kedves uracskám, mondd meg nekem, mitől van az a nagy erőd, szépséged!

Addig alakoskodott, míg megunta az ura. Szavával nem tudta elhallgattatni. Türelme fogytán bizony rá is csapott egy suhogóval a rokolyájára. Mert semmiképpen se akarta elárulni a titkát. De milyen fondorlatos némelyik asszony! Ez is addig nyalta-falta Ferkét, míg az bevallotta neki, hogy mi az értelme a zsíros ingnek, gatyának.

„Na, ha így áll a dolog – gondolta a csapodár menyecske –, a régi szeretőm is ilyen szép, erős lenne, ha ezt a zsíros inget, gatyát felvenné.”

Másnap este osztán úgy fondorkodott, hogy ő is leveti a pendelyét, Ferke is vesse le a zsíros inget, gatyát, úgy feküdjenek le. Így is lett. Mikor Ferkét elnyomta az álom, az asszony a zsíros inget, gatyát kilopta, a kamarában már ott volt megbújva a latorja, az vette magára.

Ferke arra serkent fel, hogy a szolgálólány költögeti:

– Kedves gazdám – mondja a lány, de csak sesegve-susogva beszélt, hogy meg ne hallják –, kedves gazdám, keljen fel, mert valami bajt sejtek a háznál. Gazdasszonyom a kamarában sugdosódik valami zsíros inges, gatyás szép le-génnyel. Azt beszélük, hogy gazdámat megölik.

Ferke, amint felseerkent, hamarjában nem tudta, mire vélje a dolgot. Ha-nem amikor észreveszi magát, hogy meztelenül fekszik az ágyban, akkor már azonnal tudta, hogy megcsalta az asszony. De nem jutott ideje egyébre, éppen csak hogy kiugrott az ágyból, osztán az ablakon keresztül menekült. Az ajtón már belépett az asszony meg a latorja.

Bizony, nem tehetett Ferke egyebet, szaladt, ahogy csak tudott. Még szerencséje, hogy sötét éjszaka volt, így nem látták, hogy meztelenül szalad az utcán, kifelé a faluból. A lator meg a nyomában. Mert most már ő volt az erősebb, mert őrajta volt a zsíros ing, meg a zsíros gatyá. Már éppen utolérte volna Ferkét, de szerencsére egy nagy tóhoz érkeztek. Ferke beleugrott. Be-úszott a közepére. Nyakig ért neki a víz.

Nagyon mérges volt a lator! Meg se gondolta a dolgot, hevenyében lehajította magáról a zsíros inget, gatyát, ő is beleugrott a tóba.

– Nem menekülsz el, megfoglak, megöllek! – kiabálta.

Igen ám, de Ferke élt az alkalommal! Mert szemfülesnek mindig szemfüles volt! Egy nagy kanyarodóval kiúszott a partra, osztán egy szempillantás alatt magára kapkodta a zsíros inget, gatyát.

– Na, ha meg akarsz ölni, hát gyere ki a vízből, itt vagyok, megvárlak!
– kiáltott vissza a latornak.

Most már nagylegény volt megint! A lator meg olyanná vált a tó közepén,

mint a zöld béka. Dehogyan mert volna kijönni a vízből, száz világért se! Tudta, hogy Ferke paprikásnak aprítja. Egyszer oszt mondja Ferke:

– Na, ha nem jössz, nem várlak. De azt megmondom, hogy ha most nem jöttél ki a vízből, ezután meg már soha ki ne gyere. Mert ha ki mersz jönni, én megfogom a nyakadat. Azt meg tudhatod, hogy akkor beléd szorul a szusz.

Nem is mert a lator többé soha kijönni a vízből. Víziember lett belőle, halal élt, nádtutajon lakott. Osztán hogy agyon ne unja magát a víz hátán, Ferke kiköltöztette hozzá az asszonyt is. Hiába rimánkodott, nem hitt többé a szavának.

– Hűtlen lettél, megcsaltál, nekem ezután nem kellesz. Éljl avval, akivel szövetkeztél ellenem.

Takaros, szép, barna lány volt a szolgáló, annak meg ezt mondta:

– Hallod-e, kedves Juliska! Kérdenék én tőled valamit.

– Hát csak kérdezzék, kedves gazdám. Megfelelek én rá, ha tudok.

– Azt kérdezem én tőled, te Juliska, leszel-e a feleségem?

– Leszek bizony, hogyha elvesz!

El is vette! Csaptak olyan lakodalmat, ott volt a fél vármegye. Boldog volt Ingesgatyás Ferke evvel a feleségével. A szerencse se kerülte el soha, csúnyán meggazdagodott. De kellett is a kenyér, mert hét fiuk született. Ezek már zsíros ing, gatyá nélkül is olyan szépek voltak, hogy egyik szebb volt, mint a másik, nem lehetett volna közülök választani.

Na, most már tudjátok, ki volt Ingesgatyás Ferke! Hiszitek-é, hogy igaz volt a története? Nem? Hát akkor üljetek a Hiszem farkára, osztán üljetek rajta, míg el nem hiszitek.

